

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Cheung, Zeerim

Title: Relaatiotietokanta valjastaa arkistot strategiatutkimukseen

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © 2020 Kansallisarkisto

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Cheung, Z. (2020). Relaatiotietokanta valjastaa arkistot strategiatutkimukseen. *Akti*, 2020(2), 18-19. https://issuu.com/kansallisarkisto/docs/ka_akti_2_20/s/11901693

Relaatiotietokanta valjastaa arkistot strategiatutkimukseen

Artikkelin kirjoittajan tuore väitöskirja esittelee uuden, analyttisesti jäsennellyn historian-tutkimuksen menetelmän, joka perustuu laajojen arkistokokonaisuuksien digitoimiseen ja teorialähtöiseen analysoimiseen relaatiotietokannassa.

YRITYSTRATEGIATUTKIMUSTA sekä laajemmin johtamis- ja organisaatiotutkimusta on kritisoitu historiattomuudesta, mikä johtuu tutkimusalan pyrkimyksestä laajasti yleistettävään totuuksiin eli teoreettiseen kontribuutioon. Toisin kuin historian tutkimuksen perinteessä, konteksti asetetaan alisteiseksi teorian suhteen.

Tämä johtaa usein monimutkaisen historiallisen kontekstin liialliseen yksinkertaistamiseen. Mutkat saatetaan vetää suoriksi otteella, joka saa historioitsijan karvat pystyyn. Toisaalta strategiatutkijat pitävät historian tutkimuksen menetelmiä epäselvinä, eikä yksittäisen tutkijan perusteellista arkistotyötä arvosteta.

Historian merkitys strategiatutkimukselle on kuitenkin laajasti tunnustettu, ja viimeisten 20 vuoden aikana on keskusteltu aktiivisesti organisaatiotutkimuksen historiallisesta käänteestä. Useilla organisaatiotutkimuksen huippulehdillä on ollut historiateemaisia erikoisnumeroita.

Tästä huolimatta kahden erilaisen tutkimus- ja menetelmäperinteen yhteensovittaminen on osoittautunut vaikeaksi. Strategiatutkimuksessa historiallisia lähestymistapoja pidetään suotavina lähinnä silloin, kun historia on kiinteä osa kehitteillä olevaa teoreettista mallia.

Kohti digitaalista historiaa

Väitöskirjassani esitän analyttisesti jäsennellyn historian-tutkimuksen menetelmän, joka edesauttaa historiallisen ymmärryksen hyödyntämistä strategiatutkimuksessa. Menetelmä nojautuu arkistoaineistoihin, historian tutkimuksen menetelmiin ja tutkimusperinteisiin, mutta keskeinen tutkimusprosessia ohjaava tekijä on teoria.

Menetelmän keskiössä on relaatiotietokanta, jonka avulla hallinnoidaan ja analysoidaan yrityshistoriallisia aineistoja. Yhdessä useiden kollegojeni kanssa olemme digitoineet

kymmeniätuhansia sivuja Posti- ja telelaitoksen ja Helsingin arvopaperipörssin sekä niitä lähellä olevien organisaatioiden kuten Arvopaperivälittäjien yhdistyksen arkistoaineistoja. Aineistokokonaisuus sisältää muun muassa organisaatioiden hallitusten ja johtoryhmien pöytäkirjoja sekä niiden liitteitä, strategiadokumentteja, kirjeenvaihtoa, sisäisiä lehtiä, lainsäädäntöä koskevia dokumentteja ja sanomalehti uutisia 1980-luvun alkupuolelta 1990-luvun loppupuolelle.

Kävimme läpi muun muassa Kansallisarkiston, Kansalliskirjaston, Telia Finlandin, NASDAQ Helsingin ja tiettyjen avainhenkilöiden henkilökohtaisia arkistoja. Kuvasimme kahden vuoden ajan systemaattisesti isoja arkistokokonaisuuksia ja teimme niistä koneellisesti luettavia OCR-ohjelmistolla (Optical Character Recognition). Rakensimme aineiston ympärille relaatiotietokannan, jonka keskiössä ovat arkistolähteet. Yksittäisiin lähteisiin muodostetaan relaatioita niihin liittyviin organisaatioihin, henkilöihin ja erilaisiin analyttisiin kokonaisuuksiin. Saman tekivät kollegamme Ruotsissa Televerketin ja Tukholman pörssin aineistoilla.

Tuloksena syntyi DIGIHIST-konsortion hallinnoima relaatiotietokanta. Konsortiossa on mukana Aalto-yliopiston, Jyväskylän yliopiston, Jönköpingin kansainvälisen kauppakorkeakoulun, Ratio instituutin, Tukholman kauppakorkeakoulun ja Örebron yliopiston kauppakorkeakoulun tutkijoita. Tietokantaa hyödyntäviä tutkimusartikkeleja on julkaistu muun muassa Journal of World Business -lehdessä, valittu kahdesti Academy of Management (AOM) -konferenssin parhaimmiston ja AOM Douglas Nigh -palkinnon sekä Academy of International Business -yhdistyksen parhaan tutkimusmetodin palkinnon finalistiksi.

Menetelmällä useita vahvuuksia

Digitoidut aineistot ja relaatiotietokantaa hyödyntävä lähestymistapa tuo monia hyötyjä. Menetelmä mahdollistaa perinteisen historiallisen tutkimuksen lähestymistavat, kun

Zeerim Cheung väitteli kesäkuussa 2020 Aalto-yliopistossa.

jokainen lähde on alkuperäisessä valokuvamuodossaan luettavissa ja nähtävissä tietokannassa. Samalla toteutuu menetelmällinen läpinäkyvyys, kun jokainen arkistolähde sisältää tiedon alkuperäisestä arkistosijainnistaan ja jokainen analyytin konstruktio linkitetään arkistolähteisiin.

Menetelmä mahdollistaa myös laajoja yhteistyöprojekteja. Tietokanta on skaalautuva ja helposti laajennettavissa. DIGI-HIST-konsortiossa olemme esimerkiksi tehneet perusteellista vertailevaa tutkimusta Helsingin ja Tukholman pörseistä. Aineiston analysoiminen voi tapahtua rinnakkain ja muiden tutkijoiden aineiston koodausta voi seurata reaaliaikaisesti, mikä mahdollistaa analyysiprosessin nopean kehittämisen.

Menetelmä on myös erittäin tehokas sen jälkeen, kun digitointi on tehty ja tietokanta rakennettu. Aineisto on aina saatavilla kaikille tutkijoille ja tietokantaan voi luoda joustavasti uusia analyttisiä rakenteita. Digitoituun aineistoon voi tehdä kohdistettuja hakuja sekä hyödyntää luonnollisen kielen käsittelyyn tarkoitettuja koneoppimisen menetelmiä.

Arkistoyhteistyötä tiivistettävä

Menetelmän hyödyntämisen isoin haaste on digitoimisen ja tietokannan rakentamisen vaatima työpanos. Monilla tutkimusryhmillä saati yksittäisillä jatko-opiskelijoilla ei ole saatavilla sen vaatimia resursseja.

Läheisempi yhteistyö arkisto-organisaatioiden kanssa mahdollistaa tehokkaamman ja laadukkaamman arkistoaineistojen hyödyntämisen. Ensimmäinen askel on yhteistyö aineistojen digitoimisessa, joka on käynnissä lähes kaikissa arkistoissa. Tutkijoiden pitäisi aktiivisemmin ilmaista, millaiset aineistot kiinnostavat tällä hetkellä.

Toinen, tärkeämpi askel on kehittää digitoitun aineiston hyödyntämismahdollisuuksia luomalla yhdessä käyttöliittymiä ja rajapintoja. Tässä on tärkeää jakaa tietoa siitä, millä tavoin arkistoaineistoja halutaan hyödyntää. Käyttöliittymien pitää mahdollistaa perinteistä historiantutkimusta ajasta ja paikasta riippumatta. Eri arkistojen digitoituja aineistoja pitää olla mahdollista yhdistää ja analysoida usealla eri tavalla. Uudet koneoppimisen menetelmät taas vaativat laadukasta metadataa ja rajapintoja, joiden avulla aineistoa voidaan käsitellä eri ohjelmointikielillä.

TEKSTI: ZEERIM CHEUNG, tohtoritutkija, Jyväskylän yliopisto

Zeerim Cheung: Analytically Structured History Approach Using a Relational Database – Essays on the Historical Embeddedness of Strategy Formulation. Verkossa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-3938-1>